

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (КНР);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

законодавства та міжнародних стандартів гуманізму. Дотримання етичних норм є запорукою якості доказової бази та довіри суспільства до правосуддя.

Список використаних джерел:

1. Гуртієва Л. М. Етичні основи діяльності слідчого. Автореф. дис. ... канд. юрид. Наук, спец. 12.00.09. Одеса, 2008. 20 с.
2. Костючок Ю. Л. Етичні основи взаємовідносин слідчого з іншими учасниками кримінального провадження. Наукові перспективи. 2025. № 9(63). С. 1060-1071.
3. Костючок Ю. Л. Міжнародні стандарти професійної етики слідчого. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 208–214.

Сухобрус Анна Андріївна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 1-го року навчання, ОПП: Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) факультету іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», м. Одеса, Україна,

Науковий керівник - Атаманюк Зоя Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул.Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна.

ЧИ МАЄ ЛЮДИНА ПРАВО НА СМЕРТЬ?

30 вересня 1999 року на заводі в Токаймурі під час робочої зміни сталася аварія: у виробничому приміщенні виникла неконтрольована ядерна реакція. Троє техніків вручну переливали розчин урану в резервуар, коли спрацювала сигналізація гамма-випромінювання. Саме тоді вони зрозуміли, що страшно помилилися. За їхніми свідченнями, у момент реакції з'явився короткий спалах блакитного світла — ефект Вавилова–Черенкова. Уже тоді приміщення було пронизане небезпечною дозою радіації. Найбільше опромінення отримав Хісасі Оучі — дози радіації у його тілі на той момент перевищували смертельні у більш ніж три рази. Його разом з іншими постраждалими терміново госпіталізували. На перший погляд він залишався при свідомості, однак масштаб ураження проявився пізніше. Вже скоро у лікарні його стан швидко почав погіршуватися. В результаті одного з досліджень над постражданим виявилось, що його хромосоми буквально перетворилися в кашу всередині, а імунна система втратила майже всі лейкоцити в організмі. Він був бомбою уповільненої дії, й вони усі це знали. Далі Оучі перевели в стерильну палату і застосували експериментальний метод лікування раку, який не зміг змінити перебіг подій — пересажені клітини просто зіпсувалися під впливом радіації. З часом його стан перетворився на процес поступового фізичного розпаду. Шкіра втрачала

цілісність відшаровуючись від тіла, будь-яке механічне втручання призводило до нових ушкоджень. Через це організм стрімко втрачав кров і рідину, що вимагало постійних переливань по декілька разів на день. Лікарі робили постійні перев'язки з надією втримати шкіру на місці під шарами бинтів, але вже за декілька годин вона уся знову опинялася просякнутою кров'ю. Поступово почали відмовляти органи Оучі: мембрана кишківника відмерла прямо всередині нього, згодом не змогли нормально функціонувати й легені, нирки. Через це вже скоро лікарі підключили його до штучного дихання. Цілодобово чоловік страждав від діареї та жахливого болю, який глушили величезними дозами фентанілу. Попри відсутність шансів на одужання, лікування тривало. Втрата рідини була настільки сильною, що лікарям постійно доводилося вимірювати її втрати аби знати скільки заливати назад. У той момент Оучі вже давно був безнадійним. Одна з медсестер записала його слова: «Більше не треба. Я іду додому. Будь ласка, припиніть це». Але додому він так і не потрапив. Після неодноразових зупинок серця його реанімували знову і знову. Зрештою він перестав впізнавати близьких й навряд чи щось міг зрозуміти взагалі, а його існування повністю залежало від медичних систем. Лише на 81-й день сім'я нарешті прийняла рішення більше не проводити реанімацію, й через два дні потому бідолашний чоловік нарешті зустрів довгоочікувану смерть. Упродовж цих 83 днів життя бідного чоловіка насильно підтримували, а рішення продовжувати лікування ухвалювали інші: лікарі та родина. То якщо людина просить зупинитися, але її продовжують повертати, постає питання: чий є це життя насправді є? Чи має людина право від нього відмовитися сама?

Не всі філософські підходи допускають можливість такого вибору. У «Основах метафізики моральності» Іммануїл Кант фіксує ключові принципи своєї етики. І в центрі його уваги — обов'язок, моральне самовизначення і свобода, яка визначається через дотримання розумного закону. Іммануїл Кант самогубство розглядає як морально неприйнятне. Людина, за Кантом, не є власністю самої себе і не може розпоряджатися власним життям як засобом для припинення страждання. Як він каже: «Зберігати своє життя є обов'язок, і, крім того, кожен має до цього ще й безпосередню схильність». Такий вчинок суперечить обов'язку перед моральним законом, який має універсальний характер і не залежить від обставин. У цьому контексті навіть крайні стани не дають підстави для відмови від життя, оскільки його цінність не визначається рівнем болю чи втрати якості існування. Подібна логіка частково пояснює ситуації, в яких підтримка життя триває попри відсутність шансів на одужання: пріоритетом залишається сам факт його збереження. Однак такий підхід викликає запитання у ситуаціях, де збереження життя означає буквально продовження фізичного руйнування організму. І випадок з Хісасі Оучі демонструє цю проблему особливо виразно. Адже у межах кантівської етики така практика може й буде виправдана як обов'язок зберігати життя. Проте чи не перетворюється тоді сама людина на засіб — об'єкт медичного втручання, позбавлений можливості впливати на власне існування?

Після кантівського підходу природно виникає інша логіка, в якій саме поняття моральної заборони виглядає менш однозначним. У своєму есеї «Про самогубство» Девід Юм рішення скоротити собі вік не розглядає як порушення природного чи божественного порядку. Нічого не відбувається без Божої волі, що сам дав нам силу та можливість вбити себе. Вибрати смерть — це не більша зневага до волі Божої, ніж лікування хвороби чи спасіння когось від смерті, що запобігає нещасному випадку, і не гірша, ніж суддя, який засуджує злочинця до смерті. Він відмовляється від уявлення про те, що життя людини є винятком із загальних законів природи, і відповідно не бачить у припиненні життя метафізичного злочину. У такій перспективі питання зміщується: замість обов'язку зберігати життя з'являється оцінка конкретної ситуації, у якій це життя перебуває. Якщо для Канта вирішальним є принцип, то для Юма — контекст і наслідки.

І цю перспективу, на мою думку, чудово доповнює Жан-Поль Сартр, для якого людина не має наперед заданої сутності і визначає себе через власні рішення. Якщо сенс життя не заданий наперед, то як на мене саме людина тоді визначатиме його межі й формуватиме його через акт вибору. Водночас це не є виправданням будь-якого рішення. У Сартра свобода завжди нерозривно пов'язана з відповідальністю: кожен вибір є актом, який людина присвоює собі і не може перекласти на когось іншого. У деяких фрагментах «Буття і ніщо» він вказує на те, що сам факт того, що ми можемо вбити себе, є переконливим доказом того, що те, на що ми себе зобов'язуємо, ми заслуговуємо. Якщо ми дійсно є джерелом своїх намірів і рішень, то ми, очевидно, несемо відповідальність за те, що робимо тим часом, а отже й маємо повне право присвоїти цей вибір собі.

Кант, Юм і Сартр показують не одну відповідь, а три різні способи побачити ту саму ситуацію: як моральний обов'язок, як раціональну оцінку обставин і як прояв людської свободи. Між цими підходами немає остаточного узгодження, але є спільне напруження — людина завжди опиняється між зовнішніми нормами і власним рішенням. Але саме я приходжу до висновку, що людина має право на смерть як на крайній прояв своєї автономії. Це право не означає заперечення цінності життя, але визнає, що остаточне рішення про його межі не може бути повністю винесене за межі самої людини.

*Цілина Д. М.,
Солдатенко О. І.* ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РИНКУ: ДЖЕРЕЛА ТА МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ 143

*Шакіна М. П.,
Петінова О. Б.* СОЦІАЛЬНІ ТА ІНКЛЮЗИВНІ ПРОЄКТИ «МИСТЕЦТВО БЕЗ БАР'ЄРІВ» 146

Швець С. Л. ДЕЕРФАКЕ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАГРОЗА ЦИФРОВІЙ БЕЗПЕЦІ ТА ДЕМОКРАТИЧНИМ ПРОЦЕСАМ 148

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЦІННОСТЕЙ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ

Анісімов О. О. АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЖИТТЄВОГО УСПІХУ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ 151

*Лькевич Є.,
Перванчук Г.,
Нівня Г.а* ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ 153

Йорж Р.А. ВПЛИВ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ НА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ 156

*Крохмаль О. М.,
Лісеєнко О. В.* ЦІННІСНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ 158

*Мормуль В. В.
Нівня Г. О.* РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СЛІДЧОГО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ 160

*Сухобрус А. А.,
Атаманюк З. М.* ЧИ МАЄ ЛЮДИНА ПРАВО НА СМЕРТЬ? 162

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Атаманюк З. М. СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МИСТЕЦЬКІ ПРОЄКТИ: СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 165

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52